

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Torda Csabáné ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Bódai Levente ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **kártérítés** iránt a Veszprém Megyei Bíróságon 1.G.40.067/2006. számon indult perében - mely perbe dr. Megay Györgyi ügyvéd által képviselt az alperes pernyertessége végett beavatkozott - a Győri Ítéltábla Gf.II.20.492/2008/29. szám alatt meghozott közbenső - és részítélete ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő - é s r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Győri Ítéltábla Gf.II.20.492/2008/29. számú közbenső- és részítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 75.000 (Hetvenötezer) Ft felülvizsgálati perköltséget és az államnak - az adóhatóság felhívására - 242.800 (Kettőszáznegyvenkettőezer-nyolcszáz) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

E határozat ellen nincs helye további jogorvoslatnak.

I n d o k o l á s :

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság 42. sorszámu - a keresetet elutasító - ítéletét közbenső- és részítéletével részben megváltoztatta és megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősséggel tartozik a felperes 1999. évi elmaradt vagyoni előnyéért a L. P. Lizing Rt-vel 1998. február 12-én kötött Daewoo-Avia EL típusú gépjármű átruházására irányuló szállítási szerződés

hibás teljesítése miatt. Az elmaradt haszon összege tekintetében az elsőfokú bíróságot a tárgyalás folytatására utasította, egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyta. Megállapította, hogy a felperes a részítélet folytán 78 %-ban pervesztes lett, ezért ilyen arányban marasztalta az első és a másodfokú perköltségben azzal, hogy az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárás eredményeként kell határoznia a perérték 22 %-ára eső első és másodfokú perköltségről. A felperes másodfokú perköltségének összegét 59.400 Ft-ban, az alperesét pedig 59.202 Ft-ban határozta meg.

A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes a perbeli tehergépjárműre 48 havi futamidőre, 1998. február 11-én lízingszerződést kötött 9.595.375 Ft lízingdíj kikötése mellett. A lízingbe adó a gépjárművet az alperessel kötött szállítási szerződéssel szerezte be 6.461.250 Ft vételárért. A lízingbe adó a felperesre engedményezte az alperessel kötött szállítási szerződésből eredő jogait, ideértve a garanciális és a szavatossági jogokat is.

A gépjármű, amelyet a felperes egyéni vállalkozóként nemzetközi fuvarozásra használt, többször meghibásodott, az alperes a hibákat garanciális kötelezettsége körébe javította. A javítás elhúzódása miatt kéthavi lízingdíjat a felperes helyett kifizetett a lízingbe adónak. A felperes a gépjármű tulajdonjogát megszerezte és azt 3.375.000 Ft bruttó vételárért az alperesre ruházta át. Az alperest - jogszabály alapján - egy éves jótállási kötelezettség terhelte, ezért neki kellett volna bizonyítania, hogy a hiba oka a teljesítés után keletkezett. A bizonyítási tehernek ez a szabálya kihatott a hibás teljesítéssel okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítésére is. Az alperes a jótállási időn belül (1999. február 12-ig) jelentkezett hibák tekintetében nem tudott eleget tenni a bizonyítási kötelezettségének, a fellebbezési eljárásban beszerzett szakvélemény szerint viszont nem volt kizárható, hogy a hiba oka a teljesítéskor fennállt. Az átadást követő sorozatos meghibásodások és javítások eredménytelensége miatt a gépjármű nem volt alkalmas a rendeltetésszerű használatra. Az alperes nemcsak azt nem tudta bizonyítani, hogy a jelentkező hiba okok a gépjármű átadását követően keletkezettek, hanem azt sem, hogy a hibátlan teljesítés érdekében úgy járt el, ahogyan az adott helyzetben általában elvárható. Ezért amennyiben a perben érvényesített kártételek tekintetében a felperes bizonyította kára bekövetkeztét és azoknak az alperes hibás teljesítésével való okozati összefüggését, az alperes kártérítési felelősségét a Ptk. 310. §, 318. §, 339. §-a /1/ bekezdése alapján meg kellett állapítani.

A felperes keresetében összesen 6.884.954 Ft tőke és annak kamatai megfizetésére kérte kártérítés címén az alperest kötelezni. A kereseti összegből 2.423.125 Ft a lízingbe adónak kifizetett lízingdíj volt, csökkentve az alperes által teljesített vételárral; 623.520 Ft a gépjárműre, a garanciális javításokon túl 1998-2000. években fordított javítási, karbantartási kiadások összege; 2.838.309 Ft az 1999. évi elmaradt haszon; továbbá 1.000.000 Ft nem

vagyoni kártérítés, mivel a felperes álláspontja szerint az alperes hibás teljesítése folytán üzleti hírneve is sérült.

A másodfokú bíróság jogi álláspontja szerint a 2.423.125 Ft lízingdíj a felperest a lízingszerződés alapján terhelte, a lízingdíj fizetési kötelezettség és a hibás teljesítés közötti okozati összefüggés nem állapítható meg. A lízingdíj nemcsak az áru vételárát, hanem a lízingtárgy használati díját is tartalmazza a változó összegű ügyleti kamattal együtt, mely utóbbi a lízingbe adó által megelőlegezett vételár használati díja. A használati díj és a kamat független az alperessel kötött szállítási szerződés hibás teljesítésétől. Amennyiben a felperes objektív alapú szavatossági igényt érvényesít, azaz árleszállítást kér, felmerülhetne a lízingdíj elemei közül a vételár mérséklése, illetve amennyiben a szállítási, valamint a lízingszerződéstől eláll, szóba jöhet a lízingdíj vételár elemének a visszakövetelése. A felperes azonban kártérítést kért, így csak az állapítható meg, hogy a hibás teljesítéssel össze nem függő kötelezettségként fizette ki a lízingbe adónak a díjakat, azokért az alperes kártérítési felelősséggel nem tartozik.

A gépjárműre fordított összesen 623.520 Ft összegű különböző kiadások karbantartási jellegűek voltak, a használattal szükségképpen együtt jártak, nem álltak okozati összefüggésben az alperes hibás teljesítésével. Nem bizonyosodott be a felperesnek az az állítása, hogy azért merült fel az átlagosnál több karbantartási jellegű kiadás, mert a gépjármű konstrukciós hibában szenvedett, ezért a nemzetközi fuvarozásra csak korlátozottan volt alkalmas.

A felperes előadása és a csatolt egyetlen okirati bizonyíték a C. Kft. 1999. október 11-i levele nem volt alkalmas annak megállapítására, hogy az alperes hibás teljesítése folytán a felperes olyan üzleti hírnévsérelmet szenvedett el, melyből eredő hátrány nem vagyoni kárpótlással kompenzálható. A becsatolt okirati bizonyíték ugyanis csak kilátásba helyezte a megrendelések megszüntetését. Az sem nyert bizonyítást, hogy bizonyos megrendelők csak mérsékelt díjért, alvállalkozóként foglalkoztatták volna a felperest.

Bizonyított viszont, hogy a hibás teljesítés miatt a gépjármű 61 napig nem üzemelt, így a felperes ez idő alatt a nemzetközi fuvarozásból nem tudott jövedelmet szerezni. A felperes az elmaradt jövedelem tekintetében a fuvarmegrendelések igazolásával, illetve tanúbizonyítással tehet eleget, emellett annak összegét könyvszakértői bizonyítás útján lehet megállapítani, mely bizonyítás felvételére az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt nem került sor. A másodfokú bíróság a felperes elmaradt haszna tekintetében az alperes kártérítési felelősségét közbelső ítéletével megállapította, ugyanakkor részítélettel helyben hagyta azoknak a kárigényeknek az elutasítását, amelyek tekintetében a hibás teljesítés és a kár közötti okozati összefüggést nem találta bizonyítottnak.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel és annak „megváltoztatásával” a felperes kereset szerinti marasztalását kérte. A felperes a másodfokú bíróság „téves jogértelmezését” abban jelölte meg, hogy a bíróságok tévesen oktatták ki a feleket a bizonyítási teher tekintetében, a kárigényt illetően az okozati összefüggést és a vonatkozó jogszabályokat tévesen értelmezték, a bizonyítás módját pedig gyakorlatilag lehetetlen módon határozták meg. Téves jogértelmezés történt a perköltség tekintetében is, mert „a felperes pernyertessége – bármilyen arányban is – nem teszi indokolttá a jogi képviselők azonos összegű munkadíj megítélését”. Az eljárás 10 éve van folyamatban, a másodfokú ítélet a megismételt eljárásban született úgy, hogy a felperes többször nyilatkozta; nincs több bizonyítéka. Az alperes jogellenes magatartását a bíróság megállapította, így a felperes kárát meg kell téríteni, amely kárnak összegszerűen fenn kell állnia és annak okozati összefüggésben kell lennie az alperes jogellenes magatartásával. Amennyiben az alperes hibátlanul teljesít, a felperes a lízingszerződés alapján egy hibátlan gépjármű tulajdonjogát szerezte volna meg. Ebben az akadályozta meg, hogy a teljesítés hibás volt, ezért nem lehet azt állítani, hogy a lízingszerződés költségei ne lennének okozati összefüggésben az alperes hibás teljesítésével. A gépjármű karbantartási költségei is jogszerű kárigényként jelentkeznek, mivel a felperes olyan gépjárműre költött a gondos gazda eljárásával, amely gépjármű ezt az értéket számára nem adta vissza, mert ezen költségei soha, sehol nem térülnek meg a gépjármű értékében. A nem vagyoni kár tekintetében tény, hogy a felperes olyan megbízóval szerződött, aki a részére állandó megélhetést biztosított, mely körülmény igazolja, hogy a felperesnek jó üzleti hírneve volt. A megbízóját a gépjármű állandó meghibásodása miatt elvesztette. A felperes ebben a körben ezen kívül nem tud mást bizonyítani, a bíróság olyan bizonyítékot fogadna csak el, ami az életszerűséget megkérdőjelezi. A Daewoo tehergépjármű egy bizonyos típusának műszaki alkalmatlanságáról mindenki tudott az országban, elfogadhatatlan a felperes számára, hogy a kára és a hibás teljesítés között nincsen okozati összefüggés.

Az alperes ellenkérelme elsődlegesen a felülvizsgálati kérelem elutasítására irányult, mert az alperes nem jelölte meg, hogy a jogerős ítélet milyen jogszabályokat sért, másodlagosan a jogerős ítélet hatályban tartását kérte.

A beavatkozó ellenkérelemmel nem élt.

A Legfelsőbb Bíróság érdemben bírálta el a felülvizsgálati kérelmet, mert bár a felperes nem jelölte meg határozottan azt a jogszabályhelyet, amelynek megsértését állította, de a felülvizsgálati kérelem tartalmából megállapítható, hogy a Ptk. 339. §, 355. § és a Pp. 78. §-ának megsértésére hivatkozott.

A felülvizsgálati kérelemben megjelölt okból azonban nem törvénysértő a jogerős ítélet.

A másodfokú bíróságnak a lízingdíj, mint kártérítési igény alaptalanságával kapcsolatos jogi álláspontja helytálló. A Ptk. 355. §-ának /4/ bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást, vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges. A másodfokú bíróság helyesen indult ki a lízing, mint vegyes jellegű szerződéstípus sajátosságaiból, abból, hogy az ügylet alapját egy kereskedelmi jellegű hitel képezi, a lízingdíj több különböző szolgáltatás együttes ellenértéke, amelyek közül a lízingdíj vételár eleme az, amely összefüggésbe hozható a hibás teljesítéssel. A hibás teljesítéssel okozott vagyoni hátrány abban nyilvánul meg, hogy a hiba csökkenti a dolog értékét és ez az értékcsökkenés a javítás ellenére is fennmarad. A perben azonban nem található bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a felek közötti 2000. szeptember 28-án létrejött adásvételi szerződésben kikötött vételár a gépjármű hibája miatt nem érte el annak reális forgalmi értékét. A másodfokú eljárásban beszerzett szakvélemény szerint 2000. augusztusában 154.457 km volt a gépjármű óraállása és a szerződésből kitűnő vételár 3.375.000 Ft-ot tett ki. A gépjármű 1998. februárjában 6.461.250 Ft-ért került beszerzésre, a felperes pedig 5.123.125 Ft lízingdíjat fizetett ki. Önmagukban ezekből az adatokból nem lehet arra alappal következtetni, hogy a felperes vagyonában - a kifizetett lízingdíj és a gépjármű eladási ára közötti különbség - értékcsökkenést eredményezett. A lízing célja az volt, hogy készpénzzel nem rendelkező, vagy a készpénzt nem az adott célra befektetni kívánó felperes egy előnyös részteljesítéssel, amely hitelezésnek az ellenértéke a lízingdíjban is szerepel, a dolog tulajdonjogát egy későbbi időpontban, használati jogát pedig nyomban megszerezhesse. A hiteldíj a hibás teljesítéstől független kiadás, azt azonban a felperes sem állította, hogy a gépjárművet az alperes hibás teljesítése miatt forgalmi érték alatt kényszerült eladni. A perben álló okirati bizonyítékok szerint a felperes egy IVECO 75 E típusú tehergépkocsit vásárolt az alperestől és annak vételárába került beszámításra a perbeli gépjármű bruttó 3.375.000 Ft-ban megjelölt értéke anélkül, hogy a gépkocsi műszaki állapotáról akár a szerződés, akár a felperes által szolgáltatott bizonyíték alapján meg lehetett volna győződni.

Helyesen állapította meg a másodfokú bíróság azt is, hogy a gépjármű használatával együtt járó karbantartási költségek nem hozhatók okozati összefüggésbe az alperes hibás teljesítésével. A felülvizsgálati kérelemben a felperes azzal érvelt, hogy ezek a költségei nem térülnek meg a gépjármű értékében. A dolog fenntartásával együtt járó kiadások „megtérülése” piaci viszonyok

között nem garantálható, hiszen a dolog forgalmi értékének alakulását számos, annak műszaki értékétől független tényezők és befolyásolják.

A nem vagyoni kár tekintetében a felperes alaptalanul állította, hogy annak bekövetkeztét megfelelően bizonyította. A kártérítési felelősség szempontjából jogellenes magatartás, a vagyoni hátrány okozása, míg a nem vagyoni kártérítés esetében a személyi hátrány okozása minősül jogellenesnek. A személyi hátrány keletkezését a károsultnak bizonyítania kell és az igazolt hátrányhoz mérten mérlegelheti a bíróság, hogy milyen összegű kártérítéssel lehet azt csökkenteni. A hibás teljesítés jellemzően valamilyen vagyoni érdeksérelmet okoz, pl. megfelelő, biztonságos fuvareszköz hiánya a fuvarvállalási lehetőséget csökkenti vagy akadályozza. Személyi hátrányt okozhat, ha a vállalkozóról kialakult összkép romlása, a vállalkozásának kedvezőtlen piaci megítélése a hibás teljesítés következtében állt elő. Ennek bizonyítására önmagában a felperes előadása és az 1999. október 11-én kelt okirat nem volt alkalmas e bizonyítékok mérlegelése nem volt iratellenes, sem logikátlan.

A Pp. 213. § -ának /3/ bekezdése értelmében a másodfokú bíróság jogosult volt közbenső ítéletet hozni, ezért alaptalanul sérelmezte a felperes, hogy a meglévő bizonyítékok alapján nem határozott a másodfokú bíróság a kártérítés összegéről. A felperes a Gf.II.20.492/2008/29. számú jegyzőkönyv tanúsága szerint személyesen azt adta elő, hogy okiratokkal (faxokkal) tudja bizonyítani a konkrét megrendeléseket és azt, hogy ennek folytán milyen fuvarmegbízásoktól esett el. Az összegszerűség kérdésében a tárgyalás folytatása tehát nem szükségtelen.

A felperes az ügyvédi munkadíj megállapítása kapcsán azt sérelmezte, hogy „a felperes pernyertessége - bármilyen arányban is - nem teszi indokolttá a képviselők azonos összegű munkadíj megítélését”. Ez a mondat mind nyelvtanilag, mind jogilag nehezen értelmezhető.

A másodfokú bíróság részítéletével helybenhagyta a kereset egy részét elutasító első fokú ítéleti rendelkezést és határozott az első- és másodfokú perköltség viseléséről a pernyertesség-pervesztesség arányának megfelelően. A kereseti kérelemhez képest a felperes 78 %-ban lett pervesztés. Közbenső ítéletével elbírálta az elmaradt haszon iránti 2.838.309 Ft összegű (a perérték 22 %-a) igény jogalapját, a másodfokú eljárásban felmerült perköltség összegét megállapította, hiszen a kártérítés mértéke tekintetében az eljárás első fokon folytatódik. A perköltséghez tartozik a jogi képviselő munkadíja, amelynek mértékét a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. §-ának /2/ bekezdése szerint a pertárgy értékének alapulvételével kell megállapítani, melyet a bíróság a /6/ bekezdés szerint indokolt esetben mérsékelhet. Nem törvénysértő tehát, ha a jogi képviselő munkadíja azonos mértékű, hiszen elsősorban a pertárgy értékéhez igazodik.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján fenntartotta. A felülvizsgálati érték 4.046.645 Ft, az elutasított kereseti követelés összegével azonos. A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a felperes a Pp. 270. §-ának /1/ bekezdése szerint alkalmazandó 78. § értelmében köteles az alperes jogi képviselétével felmerült - ÁFA-t is magában foglaló ügyvédi munkadíjat az alperesnek megfizetni, melynek mértékét a bíróság a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. §-ának /2/, /5/ és /6/ bekezdése alapján állapította meg. A felperes a személyes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 13. § /2/ és 15. §-a szerint köteles az államnak megfizetni.

Budapest, 2010. október 28.

Salamonné dr.Solymosi Ibolya sk.
a tanács elnöke, előadó-bíró
Dr.Lőrincz Györgyné sk. bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró